

Program
wychowawczo-profilaktyczny
I Liceum Ogólnokształcącego
z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Powstańców Śląskich
w Rybniku

rok szkolny 2020/2021

*“Każdy nosi w sobie dżumę, nikt bowiem nie jest od niej wolny.
I trzeba czuwać nad sobą nieustannie, żeby w chwili roztargnienia
nie tchnąć dżumy w twarz drugiego człowieka”*

Albert Camus

1. Wstęp

Program powstał na podstawie aktualnych przepisów oświatowych, wytycznych MEN, potrzeb rozwojowych uczniów, analizy bieżącej sytuacji szkoły, oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli. Jest spójny z misją i wizją szkoły zawartymi w koncepcji pracy szkoły oraz statutem.

Szkoła realizuje program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący

- 1) treści i działania o charakterze **wychowawczym** skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze **profilaktycznym** skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

W programie zostały ujęte cele, zadania i treści dotyczące działań, jakie podejmuje I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Powstańców Śląskich w Rybniku, za realizację których odpowiedzialni są: dyrekcja, grono pedagogiczne, pedagog, psycholog, pracownicy administracyjni, medyczni i techniczni.

Z dniem 1 września 2017 r. na mocy przepisów ustawy Prawo oświatowe wprowadzono warunki umożliwiające wzmocnienie wychowawczej funkcji szkoły. Zgodnie z przepisem art. 26 ustawy Prawo oświatowe, nastąpiło połączenie szkolnego programu wychowawczego i programu profilaktyki w jeden dokument zawierający treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Takie połączenie obu programów uwzględnia całościowe oddziaływania wychowawcze wraz z uzupełniającymi działaniami profilaktycznymi w zależności od potrzeb uczniów – zarówno w zakresie wspierania dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju, jak i zapobiegania i przeciwdziałania zachowaniom problemowym.

Wzmocnienie wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły następuje poprzez szersze uwzględnienie w podstawie programowej zadań wychowawczo-profilaktycznych.

Wychowanie młodego pokolenia jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka.

Zadaniem szkoły jest wychowywanie dzieci i młodzieży do wartości, wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat. Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. Kształtuje postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnia wiedzę o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwija zainteresowanie ekologią, wspiera rozwój pasji oraz kluczowych umiejętności społecznych.

Szkoła, oprócz stwarzania uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, ma również przygotowywać ich do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci. Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej.

Szkoła oraz poszczególni nauczyciele mają prowadzić działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia stosownie do jego potrzeb

i możliwości. Uczniom z niepełnosprawnościami dostosowuje się ponadto nauczanie do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.

Do zadań szkoły należy przede wszystkim profilaktyka pierwszorzędowa, określana jako uprzedzająca. Jej celem jest promowanie zdrowego stylu życia, niedopuszczanie do pojawienia się patologii społecznej, chroni młodzież przed zagrożeniem niedostosowaniem społecznym. Oddziaływania te to promowanie pozytywnych postaw społecznych uczniów, korygowanie ich nieprawidłowych zachowań, stwarzanie atmosfery zaufania i bezpieczeństwa oraz rozwijanie u uczniów poczucia wartości i brania odpowiedzialności za własne decyzje. Działania pierwszego stopnia prowadzone są w kilku obszarach: informacyjnym, edukacji psychologiczno-społecznej, działalności alternatywnej. Program wychowawczo – profilaktyczny i szkolny zestaw programów nauczania tworzą spójną całość i uwzględniają wymagania opisane w podstawie programowej.

W realizacji zadań profilaktyki biorą udział wszyscy nauczyciele, wspierając rozwój uczniów w trakcie realizowanych treści zajęć lekcyjnych.

Niestety proces wychowawczy jak i osoby nim objęte, mogą podlegać oddziaływaniom czynników destrukcyjnych. W takich sytuacjach konieczne są przedsięwzięcia o charakterze profilaktycznym, które dają szansę na usunięcie zagrożeń i przywrócenie prawidłowych procesów rozwojowych.

2. Najczęściej spotykane w naszym środowisku czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Czynniki chroniące przed rozwojem problemów w obszarze zdrowia psychicznego i zaburzeń u młodzieży:

- Równowaga psychiczna, pozytywne usposobienie, optymizm, bezkonfliktowość.
- Wysoki poziom inteligencji.
- Osiągnięcia szkolne.
- Umiejętność rozwiązywania problemów.
- Prawidłowy styl radzenia sobie w różnych sytuacjach.
- Sprecyzowane wartości, szacunek do norm i autorytetów.
- Silna więź emocjonalna z rodzicami. Pozytywne relacje z bliskimi osobami i wsparcie płynące ze środowiska rodzinnego i pozarodzinnego.
- Bezpieczna i stabilna rodzina.
- Silne normy etyczne i moralne postępowanie członków rodziny.
- Poczucie przynależności do społeczności szkolnej.
- Pozytywny stosunek do nauczycieli i całej społeczności.
- Wrażliwość społeczna.
- Przyjazny klimat w szkole.
- Sukcesy edukacyjne, okazje do osiągnięć i rozpoznawania własnych uzdolnień.
- Zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc.
- Regularne praktyki religijne.
- Dodatkowe zajęcia, kółka zainteresowań, poszerzanie wiedzy i horyzontów.
- Modelowanie pozytywnych zachowań w domu i w szkole.
- Posiadanie mentora – osoby, która wspiera w trudnych sytuacjach życiowych.
- Stabilna i adekwatna samoocena, stabilne poczucie własnej wartości, odporność na stres.

Czynniki ryzyka potencjalnie wpływające na rozwój problemów w obszarze zdrowia psychicznego i zaburzeń u młodzieży:

- Niski poziom inteligencji.
- Trudne usposobienie.
- Niewielkie umiejętności społeczne.
- Niska samoocena.
- Alienacja.
- Konflikty i doświadczenie izolacji w rodzinie
- Doświadczenie przemocy w rodzinie.
- Rodzina niepełna lub zrekonstruowana.
- Rozpad więzi małżeńskiej, brak konsekwencji rodziców, autorytatywność, niewydolność wychowawcza.
- Nadużywanie alkoholu przez rodziców
- Brak ciepła, czułości i sympatii wśród domowników.
- Grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne
- Odrzucenie przez rówieśników.
- Słaba więź ze szkołą.
- Niskie wyniki osiągnięte w szkole i brak celów życiowych.
- Łatwość zdobywania substancji psychoaktywnych.
- Wczesna inicjacja w zachowaniach ryzykownych.
- Wielogodzinne spędzanie czasu przy komputerze, częste granie w gry komputerowe.
- Częste spędzanie czasu poza domem.
- Przekonania akceptujące przemoc.
- Choroba fizyczna, pogorszenie się zdrowia.
- Śmierć członka rodziny.
- Brak stabilizacji ekonomicznej.

3. Sposoby i formy realizacji

Wszystkie cele zawarte w programie wychowawczym realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych - prowadzonych według programów opracowanych dla poszczególnych klas, z uwzględnieniem doraźnych potrzeb, sugestii rodziców i zainteresowań uczniów;
- lekcji przedmiotowych – na bazie omawianych zagadnień z wykorzystaniem różnych środków przekazu;
- zajęć z pedagogiem i psychologiem – tematycznych, grupowych, psychoedukacyjnych lub indywidualnych rozmów wspierających i ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów wychowawczych oraz konsultacji i interwencji;
- zajęć pozalekcyjnych - dodatkowych form pracy w niewielkich grupach osób o określonych zainteresowaniach i umiejętnościach;
- cyklicznych imprez szkolnych i pozaszkolnych: teatrów w języku angielskim, wieczorków poetyckich, konkursów poezji metafizycznej, warsztatów humanistycznych, konkursu filmowego „Kinomaniak”, konkursu wiedzy o szkole, wigilijek międzynarodowych, Międzynarodowego Dnia Frankofonii, dni sportu, targów edukacyjnych, dni otwartych szkoły, artystycznego pojedynku na słowa, spotkań profilaktycznych
- spotkań z zaproszonymi gośćmi – naukowcami, funkcjonariuszami policji, psychologami, terapeutami, lekarzami, wybitnymi absolwentami szkoły itp.

- warsztatów o różnej tematyce prowadzonych przez specjalistów;
- wycieczek;
- imprez szkolnych i klasowych;
- konkursów i olimpiad przedmiotowych;
- wystaw prac plastycznych;
- wyjść do placówek kulturalnych;
- akcji charytatywnych, ekologicznych, itp.;
- zawodów i imprez sportowych;
- samopomocy uczniowskiej;
- gazetek tematycznych;
- wymian międzynarodowych;
- współpracy z rodzicami;
- stosowania nowoczesnych i interaktywnych form pracy (gry, zabawy, konkursy, quizy; scenki rodzajowe; tworzenie własnych scenariuszy; wykorzystanie mediów; prezentacje; dyskusje, „burze mózgów”; twórczość artystyczna i techniczna; projekty; warsztaty i treningi, a także stosowania zróżnicowanych form pracy takich jak: praca z całą klasą; praca w grupach problemowych; praca w zespołach międzyklasowych; praca indywidualna).

4. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2020/2021

1. Wdrażanie nowej podstawy programowej w szkołach ponadpodstawowych ze szczególnym uwzględnieniem edukacji przyrodniczej i matematycznej. Rozwijanie samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów
2. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.
3. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.
4. Działania wychowawcze szkoły. Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.

5. Misja Szkoły

„Dobra szkoła dodaje swym uczniom wiary, odwagi, godności.”

Misją naszej szkoły jest rzetelne przekazywanie wiedzy przygotowującej młodzież do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu.

Inspirujemy do rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego, moralnego i fizycznego.

Rozwijamy w uczniach pasję oraz umiejętności korzystania ze zdobyczy techniki oraz nowoczesnych źródeł informacji.

Przygotowujemy młodego człowieka do funkcjonowania w zintegrowanej Europie. Wychowujemy uczniów w łączności z rodziną w poszanowaniu uniwersalnych wartości. Przedstawiamy różnorodną ofertę edukacyjną przekazywaną w bezpiecznym i przyjaznym środowisku

6. Charakterystyka potrzeb i możliwości uczniów oraz sytuacji wychowawczej w szkole:

Uczniowie naszej szkoły w większości są osobami mającymi spory potencjał intelektualny i duży zasób kompetencji społecznych. Są zaradni i kreatywni. Wielu uczniów wyróżnia się szczególnymi uzdolnieniami i osiąga sukcesy edukacyjne czy artystyczne. Ważnym elementem pracy jest stwarzanie atmosfery umożliwiającej rozwijanie indywidualnych talentów ucznia.

Wraz ze zmianami społecznymi istnieją wyraźne różnice społeczne pomiędzy osobami z rodzin dobrze sytuowanych materialnie, a osobami borykającymi się z trudnościami finansowymi, czy rodzinnymi. W pracy wychowawczej należy uwzględniać możliwości uczniów w tym zakresie, zwłaszcza w planowaniu wycieczek czy wymian międzynarodowych.

Analiza sytuacji wychowawczej w szkole kieruje naszą uwagę na: wagary, strategie unikania sprawdzianów, zachowania ryzykowne wpisane w sytuację obyczajową dzisiejszych czasów (alkohol, narkotyki, imprezy, zagrożenia wynikające z rozwoju technik informacyjnych i multimedialnych). Można zauważyć również stale rosnącą liczbę uczniów wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej ze względu na specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne (niepełnosprawność, choroby przewlekłe, zaburzenia zachowania i emocji, sytuacje kryzysowe, depresja, nerwica, zaburzenia lękowe, nieprawidłowo kształtująca si osobowość, ryzyko zachowań autoagresywnych i samobójczych, rozwój zachowań ryzykownych w obszarze seksualności i eksperymentowanie ze środkami zmieniającymi świadomość, ryzyko uzależnień behawioralnych oraz patologizacji więzi społecznych)

Zauważa się też zwiększające zapotrzebowanie na wspieranie rodziców w oddziaływaniach wychowawczych. Stąd ważnym elementem programu są cele związane ze współpracą z rodzicami (konsultacje, zasięganie opinii dotyczącej sytuacji uczniów, monitorowanie działań, realizowanie wspólnych inicjatyw, motywowanie do podejmowania psychoterapii lub diagnozowania swoich dzieci oraz relacji rodzinnych, mediowanie w zakresie jaki jest do zrealizowania ze strony szkoły).

7. Wymarzony obraz absolwenta:

- Jest pozytywnie nastawiony do pracy na rzecz własnego rozwoju, ciekawy świata i nowej wiedzy
- Potrafi wykorzystać ofertę edukacyjną szkoły
- Potrafi zastosować zdobytą wiedzę w praktyce
- Jest twórczy i zaangażowany we własną pracę oraz otwarty na potrzeby innych
- Kontynuuje naukę na studiach wyższych i dba o dalszy rozwój wiedzy
- Posiada umiejętność radzenia sobie w warunkach dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości
- Jest uczciwy, prawdomówny, potrafi przyznać się do błędu i ma umiejętność refleksji nad życiem

- Jest tolerancyjny wobec odmiennych poglądów, postaw i sytuacji życiowych, cechuje go szacunek wobec innych ludzi
- Potrafi pracować w grupie i indywidualnie biorąc odpowiedzialność za realizowane zadania
- Kulturalnie wyraża swoje poglądy i przyjmuje krytykę innych, umie wyciągnąć wnioski z niepowodzeń
- Buduje konstruktywne relacje społeczne
- Wierzy we własne możliwości
- Przestrzega norm społecznych
- Szanuje wolność i sprawiedliwość
- Jest odpowiedzialny za siebie i innych
- Rozwija swoje pasje realizując się w różnych obszarach życia (turystyka, sztuka, sport, czytelnictwo, wolontariat, itp.) oraz uczestniczy w życiu kulturalnym
- Ma świadomość własnych korzeni historycznych i kulturowych oraz przynależności do regionu, kraju i Europy
- Stosuje konstruktywne nawyki: w relacjach społecznych, zdrowym modelu życia, radzeniu sobie z różnymi doświadczeniami emocjonalnymi, wie jaki istnieją możliwości korzystania z profesjonalnej pomocy na przestrzeni życia

8. Ogólne cele i zadania:

Cele ogólne:

1. Dbalność o wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach osobowości: w wymiarze intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym.
2. Wspomaganie rodziny w wychowaniu ucznia w oparciu o chrześcijański system wartości.
3. Przygotowanie ucznia do twórczego i adekwatnego funkcjonowania w grupie rówieśniczej i społeczeństwie.
4. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za realizowane zadania.
5. Zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa.
6. Udostępnianie technologii informatycznej i informacyjnej w procesie edukacyjnym.
7. Wsparcie w trudnościach edukacyjnych.
8. Zapewnienie uczniom i rodzicom pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
9. Zapewnienie uczniom pomocy stypendialnej.
10. Stosowanie sprawiedliwego i systematycznego procesu oceniania.
11. Stwarzanie przyjaznej atmosfery nauki, sprzyjającej zdobywaniu wiedzy, nowych umiejętności i rozwijaniu potencjału młodzieży.
12. Zapewnianie opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa.
13. Wdrażanie i propagowanie w środowisku szkolnym profilaktyki uzależnień.

14. Rozwiązywanie bieżących sytuacji trudnych w sposób, który modeluje konstruktywne postawy społeczne i samoświadomość.

9. Podstawy prawne.

Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły powstały na podstawie aktualnych przepisów oświatowych, wytycznych MEN, potrzeb rozwojowych uczniów, analizy bieżącej sytuacji szkoły, statutu i koncepcji pracy szkoły. Odwołuje się do następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U z 2017r., poz. 59)

Art. 26.1. Szkoły oraz placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3–5, 7 i 8, realizują program wychowawczo--profilaktyczny obejmujący:

*1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz
2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.*

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej(Dz. U. z 2017r. poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z dnia 28 sierpnia 2015 r., poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki

dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020 r.
- Ustawa z 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2018r., poz. 2245 ze zm. w Dz. U. z 2018 r., poz. 2432
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.
- Deklaracja Praw Dziecka Uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 1959r.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. (art. 48, 53, 70)
- Statut szkoły
- Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa w danym roku szkolnym
- **Sposób realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego uwzględnia wytyczne Ministerstwa Zdrowia, SANEPID i wszelkie przepisy mające wpływ na pracę szkoły, regulujące sytuację epidemiologiczną w kraju w związku z zagrożeniem COVID – 19. W tym zakresie wytyczne programu podlegają modyfikacji w zależności od bieżącej sytuacji na poziomie lokalnym oraz ogólnokrajowym i są realizowane tak, by zapewnić bezpieczeństwo uczniów w związku z panującym kryzysem. Cele i zadania mogą dynamicznie ulegać zmianie, a nawet być zawieszane.**